

Szerkesztőség:

I-ső kerület 246. házszám,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kü-
lendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
lamint a felszólamlások kü-
lendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva egész évre 4 frt, fél-
évre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám 8 kr.

Főszerkesztő:

Máthé József. Viz Zoltán.

Társ-szerkesztő:

Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények:

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a ki-
adóhivatalhoz küldendők. Nyilttér sora 50 kr.

Pünköst.

(V) Piros pünköst ünnepét üli ma a keresztény világ, egyikét legfontosabb, legmagasztosabb ünnepeinek.

Az evangelista így írja le a pünköst eseményét: „Mikoron pedig betelék a pünköstnek napja, mindnyájan egy akarattal ugyanazon a helyen egybegyűlve valának és lön hirtelen az égből mintegy sebesen rohanó széinek zugása és betölté az egész házat, a hol ülnek vala és jelenének nekik elosztott nyelvek, mint a tűz, mely leszálla mindenikre közülök és betelének mindnyájan Szent Lélekkel.“ (Apost. csel. II. 1—4.)

A Szent Lélek eljövételének emlékezete az tehát, a mi ma megragadja lelkünket s az a csodálatos tünemény, a mi annak munkája volt, melynél fogva t. i. az imént félnék, csüggeteg s annyi isteni tanítás után még a hit dolgában is oly tudatlan tanítványok, megihletve az igazság lelkétől, egyszerre bátran előjönnek a zárt ajtók megöl, a hová az ellenségtől való félelemből rejtőzének s rettegés nélkül hirdetik azt az ígét, a mely miatt előreláthatólag valamennyien a kinos vértanú-halálnak néztek elébe.

TÁRCZA.

Pünköst költője.

Szálló felhőn, rózsás felhőn
Emelkedik föl a lelkem;
Föld porától szabadulva
Üdvöt érzek itt körültem.
Hajnal hasad, pacsirta zeng,
Bibor önti el az eget;
Fölkelő nap láng sugára
Harmat gyöngyös mezőn rezeg.
Megesendül a esengetyűje
Virágos rét bárányának;
Zsongó-bongó kicsi méhek
Minden rózáat sorra járnak.
Rózsa illat édes mézzel
Kicsi méhet elbódítja,
Bokrok között — enyhe szellő
Elaltatja, elringatja.
Kedves, édes, andalító
Minden, minden itt körültem;
Csak azt látom, csak azt érzem:
Szép az élet... Üdvözültem.

Piros pünköst napján, ragyogó reggelen
Meggzálta lelkünket az égi érzelem, —
Meggzálta keblünket, eljött a szent lélek.
Zengjen dicsőséget ajkukon az ének.
Mily magasztos érzés: így átszellemülni,
Az egész világot magunkhoz ölelni, —
Meggbekülni azzal, ki ellenünk vétett,
Meggboacsátni mindent, mi ezelőtt sértett.

Igy zengett a költő Pünköst első napján.
Mélyen érző szive — áthatva az égi melegtől —

Nem magasztos, nem lélekemelő látvány e ez minden idők számára, de nem különösen tanuságos-e ez napjainkban, midőn az igazság mindinkább veszíti fényét, értékét előttünk s ezzel arányban a társadalmi morál nivója is süllyed mind mélyebbre, úgy hogy aszennyes hullámokon felülemelkedő emberbarát aggodalommal néz a jövőbe önmagát kérdezve: meddig? hová?

Legyünk őszinték, mint a minő őszinte maga az igazság! Nemde az egyéni jellem tisztasága mindinkább eltűnik s helyébe oly elemek kerülnek fölszínre, melyeket a régi „vaskalapos“-nak gúnyolt becsületes kor nem tűrt volna meg a köztisztelet polczán. A stréberség és az elvek rovására való megalkuvás kerekedik föléje a valódi érdemnek és tehetségnek a művelt osztályban. A köznép levetkőzve régi tisztos szokásait, a modern élet hiú csillogásai után kapkod s alapos ismeret hiányában azt a kis tudást is saját kárára használja fel, a mit az elemi iskolában elsajátított. Az iparos műhelyéből kivágy a nagy világba, mert szégyenli apái mesterségét; a földmives politizál s előbbeni munkakörében nem találja már jól magát, mert igényei támadnak, melyeket nem bir kielégíteni ott.

testvéri szeretettel, jóságos indulattal telt meg. Nemes felbuzdulásában szépnek találta az életet s nyugodt öntudatában üdvözültnak érzi magát.

Peterdi Sándor — mert ez volt a pünköst költője — tehetséges fiatal ember volt, jogász korában nevelősködött egy előkelő uri családnál. A nagyságos úr befolyásának köszönhetette, hogy a vármegye szolgabíróvá választotta. De meg is érdemelte, kiváló képzettsége, gyors felfogása, ernyedetlen ügybuzgalma, különösen finom tapintatossága csakhamar a legjobb tisztviselők közé emelte.

Azt mondja a példabeszéd, hogy a pap, rektor a torony mellől nősüljön. Peterdi is a vármegye házától nősült; onnan vette el Darvas Rózát, a várnagy szép leányát.

Róza a megyei székvárosba kedvencez alakja volt a társaságnak. Nem is volt már egész fiatal. Finom társalgási modora mintául szolgált a többi leányoknak.

Férjhez menetele után azonban kint a falun a járás székhelyén, nem bírta beletalálni magát a helyzetbe... Unatkozott...

Nem unatkozott a férje. Annak minden pereznyi ideje el volt foglalva. A hivatalban a rengeteg irodai munka; odahaza — ha csak szerét ejtett — a lantot pengette, mert abból is jött egy forint; a mellett gyakran kellett a járás falvaiba kimennie... Bizony a feleségével szép kezeset foglalkozott.

A családi élet elvesztette azt a varázst, melylyel azt az elmúlt századok körül övezték, a férj elhanyagolja feleségét, ez viszont máshol keres érte kárpótlást magának. A gyermekek nem tisztelik szüléiket s a szülők elhanyagolják őket, mert a nevelés nehéz, de édes jutalommal járó kötelessége nagyon terhőkre esik nekik.

A társadalmi életben a visszavonás, a politikában teljes elzűllés észlelhető s mind e zürzavarból két torzalak emelkedik ki, mint a jövő század rönképe, t. i. az Isten és hazanélküli socialdemocratia és az anarchismus, mint a társadalmi lét legvégső elfajulása.

Vajjon itt van-e hát közöttünk az igazság? Vajjon nem dobban-e meg ma minden lelkiismeretes ember keblében a romlatlan szív, mikor az igazság erejét és diadalát ünnepeljük? Nem támad-e bennünk is a vágy, vajha mi is, mint az apostolok, birhatnók az igazságot s annak fényénél az egyedül helyes ösvényen járhatnók meg kiszabott pályánkat?

A természet együtt ünnepel az egyházzal. A rózsa feltárja kelyhét s bódító illattal mámorba ringatja el a tarka pillangót,

Mi sem természetesebb, hogy a szép fiatal asszony megfélekedezett magáról,

Régi ismerősük, Baróti Dénes — egy csinos huszár főhadnagy — látogatta meg őket keresztül utaztában. Épen pünköst első napja volt. Akkor reggel irta Peterdi azt a verset, hogy „Szép az élet... Üdvözültem“...

Peterdinek valami öngyilkossági ügyben sürgősen ki kellett menni a másik faluba. Késő este jött haza. Az asszony nem volt otthon. A kulcsokat a cseléd egy lepecsélt levélborítékban adta át gazdájának. — A kulcsok mellett egy kis czédula: „Bementem a mamához“.

— Tehát együtt mentek.

Peterdi arca lángba borult. A még ott várakozó kocsira ugrott és egyenesen a székvárosba, a vármegyeházához hajtatott.

Mi sem természetesebb, hogy Róza még akkor nem volt ott, — csak korán reggel ment be szüleikhez, mintha akkor érkezett volna.

Erre következett aztán a párbaj. — A pisztoly durran, — Peterdi Sándor leroskad.

Azóta néhány év telt el. Peterdi nem halt meg, — kigyógyult sebéből. A golyó csak a fejetejét súrolta; de a lövés oly erővel rázkódtatta meg agyvelejét, hogy annak egy bizonyos része megtompult. Elvesztette emlékező tehetségét; gondolatai is ziláltak, kuszáltak.

Ott él a vármegye székhelyén. A vármegye szegényesen bár, de mégis gondoskodik róla. Nem

mely körülötte repdes a ragyogó nap arany verőfényében. A madarak versenyt csicse-regnek az orgona ünnepi zenéjével. A megújult természet az élet egész varázsával áll elő, hogy minket kedvre hangoljon. De a mi ünnepünkben hiányzik a szív vidámsága, mert hiányzik lelkünkben az igazság.

Jöjj el tehát közénk világokat derítő égi Láng s add meg nekünk az élet legbecesebb kincsét, az igazságot!

S a j t ó.

A kik a sajtót csak közönséges, kenyér kereső masinának tartják és tekintik, azok végtelen nagyot tévednek.

A jó öreg Guttenberg maga sem tudta milyen messzeható munkát végez, mikor az első sajtót készítette.

Nem is esoda, hiszen az emberek legnagyobb része ma sincs még egészen tisztában a sajtó értékével. Egyik teljesen ignorálja, semmibe sem veszi, — a másik égis magasztalja, a nagy hatalmak közé sorozza.

Mi a közép utat választjuk, s a sajtót egyszerű közvetítő eszköznek tekintjük, mely az emberek szellemi érintkezésére szolgál.

Emnek a közvetítő eszköznek éppen olyan sajtósága van, mint a többi ily nemű dolgoknak. Nevezetesen pósta, távirat, vaspálya nélkül az öregek igen jól érezték magukat; és ha valaki most ezeket el akarná tőlünk vinni, bizony sokan belekapaszkodnának a gérokkjába, nem azért mert már megszoktuk, hanem mert nélkülözni nem bírjuk. Úgy vagyunk vele, mint a cipővel.

Pedig hát Csetvajó, a zulu király, a cipőre mondta azt — mikor felöltöztették — hogy minden ruhadarabnak érti a rendeltetését, csak azt nem tudja fölérni észszel, hogy minek szuszakolják a fehér emberek a lábukat abba a bőr zacskóba. — Nem is bírták vele fölhozni, — mindjárt hasra esett benne.

Hát ilyen zulu intelligenciájú emberek még most is akadnak, a kik nagy bölcsességükben eljutottak egész addig a pontig, a hol beismerik, miként nem tudják, hogy a sajtónak mi a célja, rendeltetése.

Egy ilyen lángész különben a napokban kitalálta, hogy a sajtó csak — divat, mint az esernyő.

bánt senkit; mindenkit nagyon, nagyon szeret. Legnagyobb öröme, ha virágot, különösen pedig rózsát adnak neki. Tele rakja kalapját, ruháját virággal és ilyenkor versel; de amiket össze-vissza beszél, azokat megérteni alig lehet. — olyan kűszált, olyan zavaros gondolat menete van.

Azt azonban ki lehet veüni szavaiból, hogy a pünkösztől, a pünkösztől rózsáról, a szent-lélekről akarna verselni.

— Itt, itt van a szent-lélek — feje tetejét mutatja — érzem, hogy itt van a láng.

A feleségére nem emlékszik.

Nagy előszeretettel mutogat egy levelet, miről azt hiszi, hogy az égből kapta.

Ez az a levél, mit a párbaj után zsebében találtak, mit ő maga irt végrendelet helyett.

A levél így hangzik:

„Az asszony olyan, mint a lélekvesztő; ha az asszony szívére, erre a lélekvesztőre bizod kincsedet, szerelmedet, üdvödet, boldogságodat: jól vigyázz, — ne hagyj magára, foglalkozzál vele szüntelenül, mint a kormányosnak nem szabad az evezőt egy pillanatra sem elereszteni. — Az asszonynyal foglalkozni kell, mert egy nem várt pillanatban véletlenül is felboríthatja a hullám a lélekvesztőt, az asszonyi szívet, és téged minden kincseddal eltemet az ár. Igaz, hogy önmagát is tőnkre teszi.”

Eddig a levél. Még azt említjük meg, hogy Darvas Róza mély gyászban gyászolja élő halott férjét.

Máthé József.

Legyen az ő meggyőződése szerint. Hátha igaza van? — Az esernyő ma már általában elterjedt, nélkülözhetetlen valami.

Mi a sajtót — mint fentebb is említők — határozottan közvetítő eszköznek tekintjük. Célja és rendeltetése az, hogy a társadalom tagjaival közölje azokat az eszméket, mik egyesek lelkében szülemlettek.

Olyan mint a nap, mely fényével, melegével mindenkinek szolgál; de azzal sem törődik, ha előle elbűjnak, — ő ragyog és melegít egynek úgy, mint az egésznek.

Ha már ezt a hasonlatot használtuk, úgy véljük, nem esünk túlzásba, ha a sajtó ifjú termékeit a tavaszi naphoz hasonlítjuk, mely az elvetett magot kialsítja a földből és csemetévé, majd termő fává növeli.

A fejlődő eszme is elhervad, elvesz, mihelyt a sajtó éltető melegét elvonjuk tőle. Kopár, kietlen, sötét lesz a táj, melynek napja nincs.

Népesebb helyen egy hírlapra tagadhatlanul szükség van.

Az új viszonyok, az ipar és kereskedelem a minden irányban előre haladó földművelés, általában a civilizáció oda utalják a nemzeteket, államokat, községeket, sőt egyes polgárokat is, hogy a társadalom küzdelemén magokat mások által tulszárnyaltatni ne engedjék.

Ha tehát a sajtó, a helyi hírlap nem oktatja, nem műveli, föl nem világosítja a népet: az élelmesebb vidék tulszárnyalja, letiporja a kenyérkereset terén.

Igen sok szükséges tudni, tanulni való van a közéletben, mely az iskola padok és a templomi szószék hatályán kívül esik; mely a közművelődés, ipar, kereskedelem, földművelés, forgalom és közlekedés, közgazdaság és okszerű háztartás terén, az új viszonyokhoz képest nélkülözhetlen, hasznos és szükséges tanulmányt tartalmaz azok számára, kik már kinöttek az iskola porából, de kiket a közélet pályáján tüzetesen többé nem kaulazolhat az egyház szolgája.

Sokan vannak polgártársaink között, kiktől a sors megvonta kegyét, kik vagyonnal nincsennek annyira megáldva, hogy magoknak hasznos könyveket szerezhessenek, vagy drága szaklapokat járathassanak.

Vannak viszont olyanok, kik könyveket és szaklapokat szerezni anyagilag képesek lennének ugyan, de nélkülözik a képzettség azon fokát, mely a tudományos szakavatottsággal kiállított könyveket, lapokat és folyóiratokat hasznosan okulva élvezhessék.

E különböző viszonyokat a helyi sajtónak ki kell egyenlíteni. Ismerve a nép művelődési fokát, úgy kell elé adni az egyes szaktárgyakat, hogy meg is értse, élvezettel is olvassa, és ne kapjon többet, csak a mennyi egy laikusnak, egy nem szakképzettnek szükséges; mert különben fogalom zavar áll elő; a mi pedig sokszor igen veszedelmes; de ha nem káros is: az embert mindig neveltségessé teszi.

A vidéki lapok valódi hivatásáról, az azok legnagyobb része által követett ferde irányról, egy névtelen író azt mondja, hogy:

„A vidéki lapok ezélja az egyes vidékek érdekeit a sajtó terén képviselni.

E ezéljuknak általában nem a legjobban felelnek meg.

Ez amily kétségbevonhatatlan, ép oly könnyen megfejthető tény,

A vidéki lapok halála a politizálás. A mely vidéki lap politizálni kezd, az a saját sirja ásásához fogott; mert el bir tengődni, míg a politikai mozgalom tart, de mihelyt ez a hatás megszűnt, összeomlik, mint a felfújott hólyag, midőn a szelet belőle kieresztik.

Hányan vannak pedig, a kik a kis városi helyi lapoktól is a politikát követelnék.

Nem gondolják meg, hogy az ilyen kisvárosi politikai helyi lapnak csak a népámitók veszik hasznát, a mennyiben a forrongó tömeg előtt annak egy-egy olyan passusait idézik, melyek az ő malmukra hajtják a vizet. A nyomtatott betűk által mintegy nyomatékot adnak ámitó szavaiknak.”

A közönségtől, az olvasó közönség tömeges pártolásától függ, hogy a vidéki helyi lap fel bírja magát tartani.

Az egyes városok, vidékek műveltségének hőmérője a sajtó, t. i. hogy milyen mérvben van a hírlap irodalom kifejlődve, avagy egyáltalán képviselve sincs.

Intelligens ember éppen úgy nem bir meg lenni hírlap nélkül, mint zsebkendő nélkül. Az a kérdés, hogy a többi hírlapok mellett van-e szüksége a helyi lapra, szívesen fogadja-e?

Igen. — Ez az általános felelet.

Közgyűlés.

A város képviselő-testülete tegnap mult egy hete (21-én) és ma egy hete (22-én) is közgyűlést tartott.

A szombati közgyűlésen tárgyalva lett a gazdasági ismételő-iskola ügye. El lett határozva, hogy a mostani ismételő-iskolák átalakulnak községi iskolákká, de a gazdasági szakoktatással kibővíve. Ennek keresztülvitelével a községi iskolaszék lett megbízva. — A községi iskolaszék elnöke Gulner Gyula, másod elnöke Komáromy József, jegyzője Máthé József, tagjai Arany Sándor, Csapkay Ferencz, Egedi József, dr. Györgyi József, Háry Károly, Király János, Korcz Pál, Kubicsék János, Lukács Gyula, Palásthy Pál, Pintér Gyula, Szánthó E. ek dr. Vajda Béla, Vágó Zs. g. nond, Viz Zoltán.

Antos Jánosné emlékére a család 100—100 frt alapítványt tett a kórházra és a szegények házára, — Pintér Gyuláné emlékére férje 50 frt alapítványt tett a kórházra. Ezeket a város elfogadta és megfelelő úton a kormányhoz bejelentti.

A fogyasztási adót kezelők jutalékára — hét hivatalnoknak — 270 frt ki lett utalványozva a -ból a 4400 frt tiszta hasznóból, mit a város a fogyasztási adón a mult évben nyert. Ugyancsak a bírónak ki lett utalványozva a fogyasztási adóból a mult évi és folyó évi 100—100 frt rendelkezési összeg; mert ilyenre nagy szükség van, — másként a hasznát nem a város kapja.

A pénztárak megvizsgálásáról és rendben tartásáról jelentés lett téve. Ezt egyszerűen tudomásul vették.

Kubicsék János indítványának tárgyalása a jövő gyűlésre lett halasztva; azt indítványozta ugyanis, hogy a város a pöcze gödrök, emésztő gödrök tisztításához a modern technika szerint készített gépezetet vegye meg. Az előjáróság addig tudja meg, hogy mibe kerül. — Hát biz az felül lesz 1000 forintnál; de bírja a fogyasztási adó.

A vasárnapi közgyűlés csupán csak a polgári iskolával foglalkozott.

Tóth József kir. tanfelügyelő és Teszáry László főszolgabíró urak jelenlétében igen népes közgyűlés volt az anyakönyvi hivatal dísztermében.

A mily népes volt a közgyűlés, éppen olyan szép, éppen olyan lélekemelő volt annak lefolyása. A képviselők kivétel nélkül mind át voltak hatva attól a tudattól, hogy ez a nap, ez a gyűlés forduló pontot képez Abony város társadalmi életében.

Iskola, — olyan a mi itt még soha sem volt...

Kir. tanfelügyelő úr igen szép beszédben, szavainak átható erejével buzdította a képviselőket, hogy gyermekeiknek, unokáiknak, a jövő nemzedéknek jól felfogott érdekében a polgári iskola felállításánál még áldozatoktól se riadjanak vissza.

A képviselő-testület áthatva az ügy magasztos voltától, egyhangulag, nagy lelkesedés között elhatározta, hogy egy állami jellegű polgári iskola felállítását kérélnkezi a kormánynál, 4—4 osztálylyal a fiúk és a leányok számára.

Felajánlotta, hogy — ha az állam a tanári kar fizetését fedezi, a többi dologi kiadásokat a város fizeti az iskola alapból, t. i. a kaszárnya jövedelméből, — és az építkezéshez is netalan szükséges pénzt — ha kellene — a kaszárnyára veuné fel kölesön, mert a kaszárnya a polgári iskola tulajdona.

Óhajta a város, hogy az iskola — legalább az első fiú és leány osztály — már az ősszel valamely hasznobérelt helyiségben megnyíljen.

Ebben az ügyben küldöttség lett küldve a miniszteriumhoz. A küldöttség elnöke és szószólója Gulner Gyula, tagjai Komáromy József, Lukács Gyula, Máthé József, Palásthy Pál és dr. Vajda Béla.

Reméljük, hogy igyekezetüket siker koronázza.

Nyílt levél a t. Szerkesztő urhoz.

Miután helyi újságunkban a nyilvánosság oly organumára tettünk szert, a mely hivatásszerűleg foglalkozik közérdekű ügyek tárgyalása- és megvitatásával, megragadom ez alkalmat, hogy egy igen széles körben érdeket keltő dologra terelem a t. Szerkesztő úr s egyszersmind az érdeklődő közönség figyelmét.

Abonyban ugyanis a r. k. plebánia lelkészének főjövendelmét az u. n. „párbér“ képezi, a mely még az 1777-iki „Canonica. Visitatio“ erejénél fogva a hitközség nem kegyúr tagjaira akként kötelező, hogy általuk minden házaspár után a plebánosnak két véka rozs természetbeli és 52 kr. pénzbeli fizetés rovandó le évenként. A kegyúri tagok egyházi adó fizetés alól mentesek azon czímen, hogy ők az egyházi épületek főtartásának költségeit viselik, különben pedig egyházi szolgálat igénybevételekor szabad stóla alá esnek, a mi a mostani felfogás szerint a közönséges dupla-stólának kétszerese. A kántornak ugyanazon okmány szerint jár páronként a papi bér összegének fele, vagyis évenként egy véka rozs és 26 kr. Ez jelenleg 1861 óta az iskolaszék pénztárába folyik, miután a kántor három tanterem tanítási kötelezettsége alól a jelzett évben fölmentetvén, párbéréről 100 frt váltságösszeg ellenében püspöki jóváhagyással lemondott. A harangozóknak jár minden pár után fél véka rozs, akik abból a toronyöröknek a harangozásért évi konvenziót adnak.

Ezek előre bocsátása után áttérek tulajdonképeni czéлом kifejtésére.

Egy indítványával lépek ugyanis a t. Szerkesztő úr útján a község t. előljárósága elé, azzal t. i. hogy hasson oda, miszerint a kath. egyházi adó megváltassék a politikai község által. Ennek szükségességét és előnyeit az alábbiakban vélem megokolni:

1. A lelkész magasztos hivatásával összeegyeztethetetlen az, hogy ő maga szedje vagy megbizottjával szedesse be fizetését. A régi időkben megjárhatta ez, midőn a nép jobbmódú és vallásosabb is volt, mert akkor ragaszkodott papjához gyermeki szeretet és bizalommal s ennek kifejezésül önként hozta meg adóját az egyház czéljaira. Ma már az adózás ily módja nem csak lealázó a papra, de egyszersmind szent buzgólkodása legszebb sikereinek gátolója, mert sok esetben szülő anyja gyűlölködések és egyenetlenkedéseknek az emberi természet azon gyarlóságánál fogva, mely szerint a legigazságosabbnak elismert teher alól is kibujni igyekszik s ha adni kell, sokszor a papban is atyja és jóbarát helyett ellenséget lát, a kivel szemben védekezik akkor is, amidőn pedig az csak jogos illetékét követeli.

2. A párbér jelen alakjában és szedési módja szerint igazságtalan. a) Mert a legvagyonosabb is csak annyit fizet, mint az, a kinek semmije sincs s napszámmal keresi meg keservesen nagy családja számára a kenyeret. b) Mert az egyházi adó a hitközség nem minden tagját terheli jelenleg. Nem értem itt a kegyúri tagokat, akik egyéb úton vannak kötelezve egyházi terhek viselésére. c) Mert a nép így külön sanyargattatik hol papi, hol kántori, hol egyházzolgái adó czímen.

Mindezek sürgősen követelik a kath. egyházi adónak más alapon való beszédését, ami csak úgy érhető el, ha a politikai község, nem zárkozva el ily vitális közérdek elől, nem üti el e banális frázissal a dolgot: „Ej, hiszen ez felekezeti ügy, csinálja a hitközség!“ Nem úgy, uraim! Így talán soha sem lesz megoldva a dolog, vagy ha megoldás valaha, ki tudná megmondani, hogy mikor? Hiszen a kath. autonomia, a melyre már oly rég óta várunk, oly távol látszik lenni még most is a megvalósulástól, hogy nagyon optimista az, a ki annak országos szervezésétől akarná még mindig függővé tenni a helyi kath. egyházi adó ügyét.

Segítsünk tehát magunkon, az Isten is úgy segít! Példa gyanánt ott áll előttünk a vidék: Új-Kécske, Györgye, Ujszász, a mely községekben már régebben megváltatott a párbér, megváltatott pedig a politikai község által, miután azokban is ép úgy mint minálunk, a hitközség nem bír törvényes szervezettel.

Előadom még röviden azon irány elveket, a melyek figyelembe vételével találnám legezészerűbben létesíteni a kath. egyházi adóügy reformját:

1. A község megfelelő adókövetés alapján mind a három czimű adót egyszerre eszközölné

egyházi adó gyanánt, ami megkönnyitené a behajtást.

2. Adóalapon vettetvén ki, sokkal igazságosabb lenne s az utolsó krajezárig beszédhető.

3. A községre nézve terhet nem jelentene, miután a kezelő személyzet fizetése az egyházi adóból telne ki.

4. Bevonatnak természetesen mindazok, akik tagjai a hitközségnek, akár álnak a házas élet kötelekében, akár nem, de külön háztartásuk van. Kivételnek e tekintetben a kegyurasági tagok mindaddig, míg a patronátus jelenlegi alakjában fenáll.

5. A megváltási összeg természetesen a méltányosság szerint az érdekelte plebánossal egyetértőleg az egyházmegyei főhatóság jóváhagyása mellett állapíttatnék meg.

Ezekben fejtettem ki e fontos ügyre vonatkozó indítványomat. Remélem, hogy ez a régen vajdudó ügy, miután e törekvés minden illetékes oldalról biztató helyeslésre talált, végre oly helyes megoldásra lel, a mely minden részről megnyugvást fog szerezni, mert a méltányosság fog győzni ez által, a lelkész pedig meg lesz mentve a személyes gyűlölködés kellemetlenségeitől.

— X. —

Lapunk tisztelt olvasóinak és munkatársainknak, tudósítóinknak boldog pünkösdi ünnepeket kívánunk. Ez utóbbiaknak azt kívánjuk, hogy szállja meg őket is a szentlélek és legyenek szívesek nekünk alkalmat szolgáltatni arra, hogy kedves cikkekben, közleményekben gyönyörködhesünk. Régi munkatársainkat és a tollforgató ifjúságot kérjük, hogy ne várjanak különkülön felszólítást. Mi mindenkit szívesen látunk és nagyra becsüljük a szárnypróbálgatásokat is.

Kérelem. Tisztelettel kérjük nagyérdemű előfizetőinket, hogy az előfizetési pénzeket senkinek másnak, csak Szerdahelyi János kiadónak (a nyomdában), esetleg az ő nyugtájára méltóztassanak fizetni; nehogy valami zavar támadjon.

MI UJSÁG?

— **Pünkösdi ünnepe.** Ma üli a keresztény világ megalapításának évforduló napját. E szó „Pünkösdi“ a görög „penteconta“-ból származik, ami ötvenet jelent, mert husvét után ötvenedik napra esik. Már a zsidók ötvenedik napon husvét-jök után megtartották Sina hegyén tartott törvények kihirdetésének emlékét. Valamint e törvények az izraeliták Istennel frigyök szítárdítására szolgáltak, ép úgy szilárdítja meg a pünkösdi napján eljött sz. Lélek az anyaszentegyházat.

— **Iparfelügyelők.** A kereskedelemügyi miniszter Pest vármegye területére Mencer Árpádot, Szolnok vármegye területére Réty Menocsit nevezte ki iparfelügyelővé; mind a kettő Budapesten van az említett miniszteriumnál. Ez annyiban érdekelheti a közönséget, mert ezeknek a hivatása arra szigorúan felügyelni, hogy a gyárakban alkalmazott munkások életének, egészségének megóvására a gyáros vagy iparos a törvényben megszabott kötelezettségeit pontosan teljesítse. Ha pedig nem teljesítené, akármelyik munkás bizalommal fordulhat a felügyelőhöz.

— **Kántori próbaénekek.** A helybeli rk. kántori állásra a pályázat kihirdetvén, annak alapján az érdeklődő kántorok már a múlt vasárnap megkezdték bemutató énekeiket a templomban a rendes isteni tiszteletek alkalmával. Az igen erős hangú énekek szokatlanul ütötték meg az ájtatoskodók hallószerveit, azért kívánatos volna, ha a verseny sikerét ne az énekhang túlerőségében, hanem az orgona játék és a hang kellő modulációiban keresnék a vendégszereplők. Mint értesülünk, pünkösdi-hétfőn Balogh Ferencz, a már általunk is itteni szereplése után ismert tehetséges kántor fog a sz. misék alatt énekelni.

— **Ki lesz a kántor?** Ezzel a kérdéssel jóformán tisztában vagyunk. A nép hallani sem akar másrol mint Rithnovszki Antalról, de meg is érdemli

a pártolást, mert olyan szépen, olyan átható, mély érzéssel egyik sem tud énekelni mint ő. A pályázók messze, messze maradnak mögötte. Ugy tudjuk, hogy az egyházi énekek arra valók, hogy a hívők lelki érzületét felbuzdítsák, lelküket mintegy magukkal ragadják oda, hová imájukkal járulni óhajtanak. A szép ének tehát nagy befolyással van az isteni tiszteletek alatt a hívők lelkületére, szívüknek, keblüknek fogékonyságára és a kirívó, éles sivitó hangú kántor egy cseppet sem kedves, — az csak olyan, mint a trombitás, csak lármát tud csapni. Az a kántor, a ki nemcsak az éneket tudja vezetni, hanem a ki a lelki érzelmeket ragadja magával — mint Rithnovszky. (Beküldetett.)

— **Jelentés.** A helybeli rk. iskolaszék elnöksége ez uton is tudomására hozza az illető érdekelteknek, miszerint a kántor választás szavazó lajstroma nyilvános megtekintés véget, pünkösdi vasárnaptól kezdve nyolcz napig a „Kath. Olvasó-egylet“ helyiségében kitétetett. Választó minden abonyi kath. polgár, a ki a hitközségben egyházi adót fizet. Esetleges felszólalások akár a lajstrom mellé kitett tiszta ivre való följegyzés, akár az iskolaszék elnökénél tett személyes jelentkezés után történhetik. A kitűzött határidőn túl semmi panasz nem vétetik figyelembe s csak azok szavazhatnak, a kiknek nevei a lajstromban föltalálhatók.

— **Tanító-egyleti gyűlés.** F. hó 24-én tartatott meg az ujszász-szolnoki tanító-egylet ez évi gyűlése. A helybeli kath. tantestület majdnem teljes számban jelent meg, összesen körülbelül 40-en jelentek meg a tagok. A már közölt program szerint ment végbe a gyűlés. A tisztújítás után legfontosabb volt a tanító-egylet alapszabályzatának revíziója, mely igen nagy érdeklődés és élénk vita mellett folyt le. Ha ez az illetékes fórumok által megerősítették, intenzívebbé fog válni a tanító-egylet működése s évenként kétszer, tavaszkor és őszkor fognak tartatni a közgyűlések.

— **Gazdasági egylet.** Keglevich Gábor gróf legutóbbi levele úgy látszik kedvező talajra talált az abonyi gazdáknál. Komolyan foglalkoznak a gazdasági egylet eszméjével. Csak azzal nincsenek tisztában, hogy miként lehetne ezt az ügyet a helyes mederbe terelni. Természetesen egy éles látású, gondos, körültekintő és mindenek felett ügybuzgó vezérre van szükség, a ki teljes odaadással vezesse az egylet ügyeit akkor is, midőn az már köznapiasáá fog válni, midőn megszűnik újdonság lenni s így elveszti ingerlő hatását.

— **Előleg a termésre.** Sok gazda szinte meg szokta már, hogy lábónálló termésére a gabona kereskedőtől, legelőbbnyire pedig csak az ügynökétől előleget vesz föl. Ez nagyon rossz szokás, mert lekötöztetve lesz a gabona ügynöknek, a ki aztán a cséplés után siettetni a gazdát termésének eladásával. Ott vannak a takarékpénztárak aki meg van szorulva, vegyen fel onnan, akkor aztán nyugodtan várhatja, míg jó ára lesz a gabonának.

— **Majális.** Hétfőn — 23-án — délután egy kiránduló úri társaság népes és sikerült majálist rögtönzött az erdőben, mely a késő éjbe nyult bele. A kedélyes és fesztelen mulatságnak az éjjeli vihar közeledése vetett véget.

— **Műkedvelők.** A róm. kath. tanító-testület holnap — hétfőn — műkedvelő színelőadást tart a testület könyvtára javára. Színe kerül Kazár Emil „A hátrahagyott család“ czimű 4 felvonásos drámája. Ezt megelőzi a Viz Zoltán zengő kobzán szülemlett hangulatteljes Prolog.

— **Pénztár vizsgálat.** A vármegye kiküldöttei pénteken vizsgálták meg a város pénztárát és mindent a legnagyobb rendben találtak. A könyvek pontos és tiszta kezelése felett meglegedésüket, sőt mintegy dicséretüket nyilvánították.

— **Hiimlő ojtás.** A meleg idő beálltával megkezdődött a kis gyermekek ojtása. Minden héten hétfőn és csütörtökön délután 3 órakor ojtják a kis porontyokat a város házában. A beoítottakat egy hét múlva újra be kell vinni, hogy lássák megfogta-e vagy sem. Ha megfogta, akkor kikapják az igazolványt, ha nem fogta meg, akkor újra ojtják, addig míg nem sikerül.

— **Vásár.** Nagy felháborodást szült bizonyos körökben, hogy a vásár ma — pünkösdi első napján — lesz megtartva. Hát ezt mi sem helyeseltük; de sőt határozottan kárhozzátjuk. Mint már említettük is, a vásár tartására jogosult közbirtokosság bérlőjének kellett volna érte folyamodni, hogy ne az első, hanem a második ünnepen legyen a vásár. Ez azt nem tette. Az előljáróság aztán folyamodott, — főszolgabíró úr távirati uton kérte a vásárnak egy nappal való elhalasztását; de sikertelenül, mert már akkor el volt késve ez a dolog.

Pénteken jött a válasz, hogy nem lehet elhalasztani más napra, mert a fennálló szabály szerint ezen a vasárnapon kell a vásárnak lenni és a melyik bíró megengedi, hogy más nap legyen, azt megbüntetik, sőt a vásárok netaláni kárait is behajtják a bíró vagyonából. Ez tehát nem tréfa dolog. No de az új törvény szerint ez az első eset; máskor majd lesz rá gondunk nekünk is — ha élünk.

— **Tüzi lárma.** Vak tüzi lárma volt tegnap délelőtt 11 órakor a piacon; de a harangokat nem verték félre. A Weinberger-féle ház padlás ablakain tódult kifelé a füst; azt lehetett gondolni, hogy a padlás ég belől; de szerencsére csak a kéménytisztító ajtaja nyílt ki, azon tódult ki a füst a padlásra. Semmi baj nem lett. Az előjáróság szigorúan intézkedett, hogy ilyen többet ne történjék. A multkor is valószínűleg így gyuladt ki a Meriát háza.

— **Betörők.** A betörő tolvajok megint kezdenek garázdálkodni. Csütörtökön este úgy 10—11 óra tájban Sallay Ignác lakásának padlására akartak behatolni, de a hatalmas zár nem engedett nekik. — Szolnokon meg nagymennyiségű palackos bort találtak valakinél s az illető azt vallja, hogy Abonyból került oda, de hogy kitől azt még felderíteni nem lehetett.

— **Tankötelesek statisztikája.** A legújabb összeírás szerint városunkban van 3—5 évig összesen 923 gyermek; ebből 507 fiú, 416 leány; 6-tól 11 évig 1849, ebből 927 fiú, 921 leány; 12—14 évig 748, ebből fiú 373, leány 375. Vallásra nézve, 3—5 évig kath. 748, ev. ref. 134, izr. 42. 6—11 évig kath. 1432, ev. ref. 288, izr. 127. 12—14 évig kath. 550, ev. ref. 144, izr. 54.

A méhrajok ápolásáról. A méh családok rajzás által szaporodnak. Amint a méh törzs egyedei, tagjai a kasban túl megszorodva érzik magokat, az anya — látva a nagy munkás erőt — új anyák kelésére petéket rak az arra elkészített bölesökbe. Egy kas több anyát is nevel, mintha tudná, hogy az anyától függ létele. A bölesökbe rakott peték lassan álcákká és 14—16 nap alatt anya-méhvé fejlődnek át. A mint az öreg anya észreveszi, hogy a lerakott petékből már most bizonyosan anyák fejlődnek; egy szép napon siró hangjával felhívja munkásait a költözködésre, és valamely alkalmas helyen mint raj letelepszik. A méhek előbb a kasban levő mézből tele szívják magokat és úgy indulnak az új otthon keresésére. A raj befogásnál ügyelni kell, hogy a anya-méh el ne pusztuljon, mert ennek elpusztultával a raj megszűnik külön családot képezni, s visszatér régi helyére. A szerencsés befogott rajt befogás után rövid idővel elhelyezzük állandó helyére. A méhésznék figyelemmel kell lenni rajára, mivel se építménye, se méze nincs. Kedvező időjárás mellett rövid idő alatt annyi sejtet építenek s annyi mézet raktároznak föl, hogy az anya bátran kezdhessen az új nemzedékek lételéhez petéket rakni. Ha azonban az időjárás alkalmatlan, hűvös vagy esős, a mikor a méhek lakaikat el nem hagyhatják, a méhészt ilyenkor etetgeti őket, míg végre az idő alkalmassá válva, ők magok hordják be eledelüket s építő anyagokat. A megrajzott kasra, valamint az utórajokra is figyelmet kell fordítani. A rajzott kasban és az utórajoknál új anya van. Az új anya ösztönénél fogva nász-útra indul. Egy verőfényes szép napon dél tájban heréktől kísérve kiröpül lakából s fön a levegőben párosodik egyszer mindenkorra, egész életére. A kirándulás ideje alatt a hon maradt méhek nagy zugással repkednek lakaik kijáratánál. A szerencsés termékenyülés után hazatérő anya — látva dolgozóinak nagy mozgását — biztosan rátalál lakára, mit az előbb, kirepüléskor figyelmesen megvizsgált. Azonban az anya a nászút közben veszélynek is ki van téve, amennyiben vagy a herék csigázzák el és kimerülve esik le a földre, vagy pedig feeske vagy másféle madár kapja el. Megtörténik azonban az is, hogy szerencsésen átesve a kiránduláson, vígan repül háza és más kasha téved, a hol halálát leli. Az anya elhaltával pusztulásnak van kitéve a méh család. A gondos méhészt ügyessége azonban megmenti a méh családot anya, anyaház, vagy más kasból áthelyezett 1—2 napos pete adása által, mit a méhek szívesen elfogadnak.

— **Nansen Fritjov** Budapesten volt. Ez a nagy nevű sarkutazó, a ki az örök jég honának rejtelmét akarta kifürkészni, aki tudásvágyától üze az észak összes rémeivel szembe mert szállni. Nansen Fritjov Budapesten volt s borzalmán nagyszerű multjáról felolvasásokat tartott. Nansen felolvasását egész terjedelmében közli a

„Képes Családi Lapok“ illusztrált szépirodalmi hetilap, mely a magyar olvasó közönségnek mindenkor kedvencz lapja volt s mely húsz évi fennállása alatt kiváló érzékkel tudta azokat a tárgyakat megválogatni, melyek a közönségnek legtöbb szórakozást és tanulságot nyújtanak. Előfizetési ára egy évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal Budapest, V., Vadász-utca 14. sz.

CSARNOK.

Atyám emléke.

I.

Vig enyhe lég kibontva szárnyát
Csókdossa a kopár rügyet;
Pacsirta zengi vig danáját,
A tavasz im' elérkezett.

A tél homálya- és fagyával
Meg nem siratva távozik;
A szenvedő szívek homályán
A hit virága újra nyit.

Ez általános ébredéskor
Lelkem távolba lebben el,
Hol sirban porladó atyámat
Vidám sugár sem kelti fel.

Mit ér az összes ragyogás itt,
Mely a tavasszal megfelen,
Ha a virág csak takaró, mely
A halált rejti oda lenn?

Vagy épen ez a nagy tanulság?
A boldogság kis kártya csak,
Mérhetlen fájdalom fedője,
Melyet megbont egy pillanat.

S mi küzdünk süppedő virág közt,
Zölddel bevont hantok fölött.
Az elmulásnak martaléki
Azt hisszük: életünk örök.

Nincs mért sajnálni hát e létet,
Örök hazánk van fön nekünk,
Melyet szívünk bensője érez,
De csak holtunkban érthetünk.

Azért légy tőlem üdvözölve
Sugár, madárdal, kikelet!
Keressétek fel siri halmát,
Hol fáradt teste szendereg.

S ha majd virág nyílik felette,
A melyre könnyem hullatom,
A túlvilág reménye tölt el
S nem elmulását siratom.

II.

Nem birlak soha elfeledni,
Bármint muljék is az idő;
A szerelem kihül a korral,
A szeretet a sirba nő...

Elöttem látom végnyugágyad,
Hová lehajtád ősz fejed,
Édesnek látszott pihenésed
S szívünknek ez oly jól esett.

Jézussal mondtad életemben,
Hogy nincsen itt a te hazád,
Idegen voltál megszületve
S idegen, amint elhagyád.

A zajgó életet kerülted,
Zárkózott voltál és hideg,
De épen e külső burokbán
Maradt nemesnek a szíved.

A külvilágtól elvonulva,
Magadban böleseltél sokat,
Temérdek könyvet felkutattál,
Hogy megtaláld az igazat...

Most végre ime, feltaláltad,
Az élet titka fejte már;
Mit nyugtalan lelked sovárgott,
Elédbe tárta a halál.

„Mint kell jól élni s jól kimúlni“,
Legutóbb ezt olvasgatád;
Csak jól élni tanulhatál meg —
A könyv kihült, a szív elál...

A másik részt elhagyhatád már,
Ki élni tud jól, halni kész,
Azért volt tán oly gyors a véged,
Hogy jöttét meg sem érezéd?!

III.

Eljöttem ide hozzád, siri fádhoz,
Mert nem talállak otthon már sehol,
Nem zárhatod már atyai szívedhez
Fiad, hozzád ha elzarándokol.

Ott porladsz már a kis kereszt tövében
A nyár virágit már nem láthatod.
Elmúl belőled lassankint mi földi,
Porrá tesz, a ki porból alkotott.

Nem pótolhat ki nekünk senki téged,
Az „atya“ név legszentebb fogalom,
Melylyel Istent is áldva felruházzuk,
Middön hozzája lelkünk vágya von.

„Feltámadunk!“ ezt irták temetődre;
A földbe vetve újra kél a mag
S amint a földben mind egy helyre térünk,
Úgy egyesít majd egy nagy pillanat.

A multba tértél bár örökre tőlünk,
Szemünk remélve a jövőbe néz,
Ahol majd téged újra föltalálunk,
Ahol örökre egyesít az Eg!

V. Z.

Epilogus.

Rideg az én lelkem, —
Benne elzárva,
Kisért egy szebb kornak
Emlék-világa.

Tavasz keltén... óh az
Réges-régen volt,
Mikor szerelemtől
Ittasan dalolt.

Most, nem tudom miért,
Már nem dalolok;
Olyan unott, fáradt,
Elhagyott vagyok.

Vagy csakis pihenés
Volna ez csupán,
S újra ébrednek, mint
Az alvó vulkán?

Ismét dallok majdan,
Lángolón, hévvel?...
Im, biztatom magam
Kába reménnyel. —

Nem veszem észre, hogy
Ez már a halál,
S te is hunyó lelkem
Végsőt lobbanál.

MÁTHÉ ZOLTÁN.

Szerkesztői üzenetek.

„A“ Lili ilyen pongyolában nem jelenhet meg. Meglátszik rajta, hogy fűzfán termett. Ha hivatást érez magában, tanulgassa, tanulja meg a költészetant.

HIRDETÉSEK.

Rosenzweig J. óras

Abonyban

ajánlja magát mindennemű arany és ezüst tárgyak, zseb- és fali-órák legolcsóbbani eladására, ugyszintén arany és ezüst tárgyak, valamint órák javítására.

Minden raktáron lévő arany és ezüst tárgyon a m. kir. fémjelző hivatal bélyege látható. Az általam eladott, valamint ja-vitott órákért egy évi jótállást vállalok.

Fenti tárgyak havi és heti részletekben is adatnak el.